

MYRS 24.04.2024 § 114

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi alue- ja rakennepolitiikan ohjelma 2021–2027

Toimintalinja ja hallinnonala: 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi, TEM

Erityistavoite: 7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Ryhmähanketunnus: R-01418

Hakemusnumerot: 903325, 903451, 903450

Hakija: Geologian Tutkimuskeskus, Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy, Oulun Yliopisto

Toteutusaika: 1.4.2024–31.3.2026

Toteuttamisalue: Kainuu, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa

Hankekuvaus:

Itä- ja Pohjois-Suomi ovat yksi Euroopan tärkeimmistä kaivannaisalueista ja toimiala palveluverkostoineen on merkittävä elinkeino alueella. Euroopan unionin vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal) tavoitteet ja viimeaikaiset geopoliittisen tilanteen muutokset ovat tuoneet selkeästi esiin sen, että on ensiarvoisen tärkeää kasvattaa Euroopan unionin raaka-aineomavaraisuutta. Itä-Suomi ja Lappi yhtenä EU:n malmipotentialisimpina alueina voivat vastata esitettyyn haasteeseen, mutta vain, jos maakuntien ja toimialan sisäistä ja keskinäistä yhteistyötä saadaan tehostettua. Hanke vastaa tunnistettuun tarpeeseen kehittää edelleen Itä- ja Pohjois-Suomen kaivannaisalan yhteistyötä ja jatkaa näiden kaivannaisalueiden keskinäisen EU-tason vaikuttamiseen tähtäävää dialogia.

Työpaketit (tarkoituksellisesti hyvin limittäisiä, päällekkäisiä ja synergisiä):

1. Maakuntien kaivannaistoimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen (GTK+muut)
 - a. Työpajojen järjestäminen osallistujamaakunnissa vuorotellen, 2 kpl/v yhteensä
 - i. Maakunnan vahvat teemat erityisesti esillä tapaamisissa
 - ii. Osallistujatahojen asiantuntijoiden ja ulkoisten osallistujien (sis. yritykset) kohtauttaminen vuosittain eri teemoilla => T&I-aloitteet (päällekkäinen työpaketin 3 kanssa)
 - iii. Näihin ostopalveluna fasilitointia
 - iv. Osittain yhdistäminen muihin tapahtumiin, jotta osallistujia saadaan paremmin paikalle (esim. Fennoscandian Exploration and Mining, Kokkola Material Week, FINMATERIA, Kerttu Saalasti seminaari, CEMIS-seminaarit, ympäristömittauspäivät...)
 - v. Tuotokset:
 1. Työpajat (x kpl)
 2. Aiempaan yhteistyöhön ja työpajoihin pohjautuva tiekartta (1 raportti)

3. TKI-projektialoitteet (x kpl)
- vi. Yritystapaamiset ja informointi tutkimuslaitosten ja viranomaisten ajankohtaisista asioista (mm. TUKES-GTK malminetsintäinfo ja keskustelutilaisuus)
 1. Tuotokset (tapaamiset x kpl)
- b. Yhteistyö ja linkittyminen muihin olemassa oleviin maakuntaohjelmiin, verkostoihin, projekteihin
 - i. Maakuntien älykkään erikoistumisen ohjelmien tavoitteiden toteuttaminen
 - ii. I-P-alueen kaivannaisalan toimintasuunnitelman toteuttaminen (laadittu aiemmassa AKKE Lapin kaivannaisalan kehittäminen -hankkeessa)
 - iii. Yhteistapahtumat kaivannaisalan maakunnallisten kehittämistahojen kanssa, voivat olla samoja kuin 1a-kohdassa mainitut
 1. Lappi: Lapland Mining Hub
 2. Pohjois-Karjala: Outokumpu Mining Hub
 3. Pohjois-Pohjanmaa: Oulu Mining Summit ja kehitettävä Mining Hub
 4. Keski-Pohjanmaa: MinePro2-hanke
 - iv. Tuotokset: yhteistapahtumat (x kpl)
2. Kv- ja EU-yhteistyön kehittäminen (GTK + muut)
 - a. EU:n yhteisiin strategioihin vaikuttaminen ja niiden toteuttaminen (CRMA – Critical Raw Materials Act, Green Deal...) yhteistyössä muiden verkostojen ja projektien kanssa (mm. S3PMining Industry)
 - i. CRMA:n kansalliset ja alueelliset vaikutukset, mitä laki meille ja erityisesti yrityksillemahdollistaa
 - ii. EU Green Deal mahdollisuuksien aiempaa parempi hyödyntäminen alueella
 - iii. Syksyllä 2024 valmistuvasta Suomen mineraalistrategiasta johdettavat toimenpiteet
 - iv. Maakunnittainen osallistuminen OECD Mining Regions and Cities Initiative:n toimintaan ja tutkimuksen tukeminen
 1. Tuotoksena osallistumiset tapaamisiin (x kpl)
 - a. Regional Innovation Valleys -yhteistyömahdollisuudet I-P-alueen kaivannaistoiminnalle
 1. Tuotoksena edellä mainituista yhteinen raportti (1) + sen esittely sessiossa liittyen TP 1 työpajaan (1)
 - b. Alan Horisontti-projektien tulosten kokoaminen alueen elinkeinoelämän kehittämiseksi
 - i. Järjestetään yhteistyössä muiden projektien kanssa konferenssi liitännäisenä OECD:n Mining Regions and Cities -kokoukselle 06/2025
 1. Tuotokset: konferenssi+proceedings
 - c. I-P-alueen alueen osaamisen ja yritystoiminnan markkinointi: osallistuminen kaivannaisalan EU- ja kv-tapahtumiin sekä eri EU-projektien ja kaivannaisalan verkostojen (mm. ETP-SMR) omiin verkostoitumistilaisuuksiin (clustering), omien oheistapahtumien ja sessioiden järjestäminen näihin (Esim. EU Raw Materials Week, EU Industry Days, EGU – European Geosciences Union General Assembly, AGU, ERMA - European Raw Materials Alliance)
 1. Tuotos: raportoidut osallistumiset (x kpl)

- d. 2-3 yhteistä kokousta Euroopan komission edustajien kanssa (Sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto – DG GROW, Alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto – DG REGIO ja Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto – DG DEVCO)
 - 1. Tuotos: raportoidut osallistumiset (x kpl)
 - e. Pohjoismaisen kaivannaisalan yhteistyön kehittämismahdollisuuksien kartoittaminen (esim. Interreg Aurora hanke)
 - 1. Tuotos: Yhteistyötapaaminen Pohjois-Ruotsin TKI-toimijoiden kanssa (esim. Euro Mine Expo-tapahtuman yhteydessä)
3. Tutkimus ja kehittämistoiminta (OY+muut)
- a. Kansalliseen kriittisten raaka-aineiden toimenpideohjelman tutkimusohjelman valmisteluun osallistuminen (National Research Agenda for CRMA)
 - b. Uusien kaivannaisalan projektialoitteiden kehittäminen
 - i. Kansalliset ja erityisesti kv-projektit
 - 1. Yritysten osallistuminen keskiössä (työllisyysvaikutus)
 - a. Tuotokset: projektialoitteet yritysten kanssa (x kpl)
 - 2. HE MIREU2 - Horisontti Eurooppa - Mining and Metallurgy Regions of EU - projektialoitteen kehittäminen yhteistyössä S3P Mining Industry -verkoston ja Mining Hubien kanssa
 - ii. Toimijoiden oman osaamisen ja ulkopuolisten tahojen osaamisen kehittäminen (OY ja Kpedu)
 - 1. Osaamisen ristiin levittäminen, seminaari puheenvuorot, BAT periaatteiden jalkauttaminen maailmalta käytännön tasolle. Malmin etsinnästä prosessointiin.
 - 2. Tuotokset: lyhyet tietoiskut/videotallenteet
4. Projektinhallinta ja viestintä (GTK)
- a. Projektinhallinta
 - i. Tuotoksena rahoittajan tarvitsemat väliraportit ja loppuraportti
 - b. Projektista ja tuloksista tiedottaminen
 - i. Tuotokset: tiedotusmateriaalit (x kpl)
 - c. Kansallisiin ja kansainvälisiin policyihin vaikuttaminen tutkitulla kaivannaisalan tiedolla, toteutuu oikeastaan kaikissa työpaketeissa myös
 - d. Ostopalveluiden hyödyntäminen viestintämateriaalien laadinnassa

Hankkeen avulla parannetaan kaivannaisalan yhteistyön tehokkuutta alueilla ja alueiden välillä, lisätään resurssien hyödyntämistä ja luodaan uusia työpaikkoja, mikä edistää talouskasvua. Samalla hanke tukee koulutusta ja tutkimusta, mikä luo osaamis pohjaa ja parantaa alan työvoiman laatua mikä auttaa vastaamaan alan kasvavaan kysyntään pätevistä ammattilaisista. Lisäksi hanke edistää teknologista innovaatiota, kuten uusien kaivosteknologioiden, automaation ja digitalisaation käyttöönottoa. Tämä parantaa toimialan kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Hankkeen avulla edistetään myös paikallisten ihmisten osallistumista ja voidaan tarjota koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia. Hanke edistää kaivannaisalan kansainvälistä toimintaa ylläpitämällä ja vahvistamalla aikaisemmissa hankkeissa luotuja verkostoja tavoitteena EU:n kaivannaisalueiden yhteistoiminta, kv-hankkeet ja vaikuttaminen alaan liittyvään päätöksentekoon.

Hankkeen tuloksia ja kokemuksia hyödynnetään ylläpitämällä aikaansaattua yhteistyötä, toimintamalleja ja verkostoja sekä tulevaisuudessa jatkohankkeissa, joissa yhteistyötä suunnataan kansainväliseen toimintaan.

Ryhmähankkeen R-01418

Kokonaiskustannusarvio (€):

Kustannukset:	482 936
Välilliset kustannukset, FR7%:	33 808
Kustannukset yhteensä:	516 744

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus:	413 394
Muu julkinen rahoitus:	103 350
Rahoitus yhteensä:	516 744

Hankearviointi, pisteet: 26/44

Maakuntaohjelman toimintalinja:

Valmistelija: Katarina Timisjärvi, 040 685 4025

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta ylimatekunnallisena hankkeena.

MYR:lle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelmaa toimintalinjan "Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi" ja erityistavoitteen 7.1 "Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainensiirtymä" osalta. Hanke on Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan alueellisten siirtymäsuunnitelmien mukainen.

Hanke tukee alueellisia JTF:n oikeudenmukaisia siirtymäsuunnitelmia, joiden yhtenä painopisteenä on; "Vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää tukeva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta". Hankkeella parannetaan alueen yritysten kansainvälistymistä sekä verkottumista kansallisiin ja kansainvälisiin arvoketjuihin.

Hankkeella parannetaan kaivannaisalan yhteistyön tehokkuutta alueilla ja alueiden välillä, lisätään resurssien hyödyntämistä ja luodaan uusia työpaikkoja, mikä edistää talouskasvua. Samalla hanke

tukee koulutusta ja tutkimusta, mikä luo osaamispohjaa ja parantaa alan työvoiman laatua auttaen vastaamaan alan kasvavaan osaavasta työvoimasta. Lisäksi hanke edistää teknologisia innovaatioita, kuten uusien kaivosteknologioiden, automaation ja digitalisaation käyttöönottoa. Tämä parantaa toimialan kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

MYR 08.05.2024 § 62

10/04.03.01/2024

Eesitys

Maakunnan yhteistyöryhmä puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Taina Pihlajaniemi jääväsi itsensä ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.